

Ȳstanbul'un Fethi ve Fatih

“Kimdir, bu hatırasý üzerine toplandığımız Fatih Sultan Muhammed Han?..” Nice nice ordularý yenen, beylikleri, devletleri, imparatorluklarý yýkan, að kapayıp að aan, ũlkeler fetheden, tarihe nice berefli sayfalar ekleyen zât-ý muhterem... Bize içinde yapıdığımız bu dũny en gũzel þehrini, iki kýtânın birbirine yanadığı, iki deryanın birbirine kavuþtuđu tarih ve ta hazinesi, hasnâ ve mũstesnâ, bĩmisli ũ bahâ beldeyi hediye eden; ama bizim tũrbesine bile dođrudũzgũn, temiz-pâk bakamadığımız þehinþâh-ý mũkerrem... Bir bayram hatıramý nakletmek istiyorum: ũnceydi. Bir dĩnĩ bayramımızda çocuklarımızı nereye gũtũreyim, diye dũþũnũrken, Fatih Sultan Mehmed aklıma geldi. Kũũklerin ellerinden tuttum. Bu þehri bize miras, hediye ve yâdigâr býrakan o muazzam Sultan'ın ziyaretine gũtũrmeyi ilk vazifemiz bildim. Fatih Camii'nin avlusuna, haziresine geldik; tũrbe kapalıydı. Camılarından içerisini gũstermek istedim; camlar kapalıydı. evresine baktık; tozlu, topraklıydı. Saaklarına baktık; yağmur almıþ, ahþapları ũ sarkmıþtı. Ođlum dayanamadı, dedi ki: “Baba, bũyũdũđũm zaman ilk iþim, Fatih Sultan Mehmed Han'ın tũrbesini tamir etmek olacak!” O bize beldeler bađıplamıþ, biz onun tũrbesini korumaktan aciz; sũslemekten, ziyaretililere aýk tutmaktan gafil torunlar... Bundan 537 yýl ũnce, yine bũyle bir 29 Mayıs'ta ve ne garip tesadũf bir yine bũyle bir salý gũnũ, uzun, azimli, sabýrlý ve inanlý bir muhasaranın sonunda, kat kat mũstahkem surları parçalayarak, derin hendekleri aþarak; þairin dediği gibi; “Fazl-ý Hakk u himmet-i cũnd-i ricâ lillah” ile, tekbir ve tehlillerle, mansur ve mesrur, þâkir ve muzaffer olarak bu þehre girmeye muvaffak olan o eþsiz Serasker! Bembeyaz atı ũzerinde, ak yũzlũ, þahin bakıplý, y komutan!.. Bazı tarihçiler onu dũnyanın en bũyũk siyasĩ þahsiyeti olarak ileri sũrmũpler. Ýskenderlerden, Roma imparatorlarından, Dârâlardan ũstũn tutmuþlar. Osmanlı hũkũmdarları içinde þeksiz þũphesiz en bũyũk asker, en bũyũk devlet ve siyaset adamı, en bũyũk alim ve hatta mucit. Yaptığı, baþardıđı ve ortaya koyduğu akıl almaz iþlerle, Osmanlılar'ın asýrlarca sũrecek refah ve saadetini hazırlamıþ bir mũstesna þahsiyet… Yirmiye yakın devleti ve bu arada iki imparatorluğu tarihten, coğrafyadan silmiþ þahsiyet… 30 yýldan fazla sũren saltanatında zevke sefaya dalmamıþ, seferden sefere koþmuþ bir mũcahit... Arkadaþlarımızı beni Karadeniz'in mũstesna gũzellikte bir beldesi olan Amasra'ya gũtũrmũþtũ. Gũtũren mũhendis kardeþimiz, tepeden muhteþem manzaraya bakarken; “Ne kadar gũzel Hocam, değil mi?” dedi. “Evet, çok gũzel!” dedim. “Fatih Sultan Mehmed burayı fethettikten sonra, bir nefes alımı dahi durmamıþ, sefere devam etmiþ.” dedi. Gũzelliklerin kendisini bağlayamadığı bir kimse. Dağları aþmak için eteklerini beline bağlayıp, þahin burnundan ve sakalından ter damlayıncaya kadar yaya, yokuþları tırmanan bir kiþi. Bir azim timsâli... Trabzon seferinde, yolları gerçekten sarp ve aþılmaz bir dađa gelmiþ. Atla da gitmek mũmkũn değil; atından inip, eteklerini beline sokup, dađa yaya olarak tırmanmıþ. Őyle yorulmuþ ki, alnından akan terler burunları ũcundan ve sakallarından nisan yağmuru gibi yere dũkũlmũþ. Fatih'in bu halini gũren, kafiledeki Sâre Hatun; “A sultanım! Trabzon nedir ki, savaþ meydanlarının þehsuvârı attan inerek, yaya yũrũsũn ve yorulsun?” demiþ. Fatih Sultan ona bũyle derin derin bakıp; “Bizim buralara geliþten maksadıımız kale fethetmek ve servet kazanmak değildir. Buraları mũslũmanlara açmak, vatan yapmaktır. Allah'ın rızasını cihadın sevabını kazanmaktır. Ýslam'ın kılıcı bizim elimize emanet edilmiþ. Eđer bu zahmeti ekmezsek, bize Gazi demek yalan olur; bundan dolayı çektiğimiz sýkıntılardan, daha çoğunu da eksek yine azdır.” diye cevap vermiþ. Devlet teþkilatında bũyũk hamleler yapmıþ. Ýstanbul ũniversitesini kurmuþ! Devrinin bir çok ilmini hızla ũđrenmiþ, bir çoğunda gerçek alim payesini ihraz etmiþ, hatta dehâ eseri gũstermiþ, buluþlar yapmıþ; uçan fũzeler, þâhĩ toplar, havadan, tepelerden gũlle aþıran havan topları icat etmiþ. Gemilerini, tarihini gũrmediđi bir þekilde dađ ve tepe dalgalarından aþırmıþ. Arapça ve Farsça'dan baþka Tũrke'nin oldua deđiþi lehçesi olupuna rağmen ađatay lehçesini; tebaasının dilleri olmasý hasebiyle, Yunanca'ya, Latince'ye, Sýra'ya, Ýtalyanca'ya, Ýbranice'ye ũđrenmiþ. Hocalarına sonsuz hũrmet gũstermiþ, daima ellerini ũpmũþ. Molla Gũrânĩ kendisinden 12 yaþ bũyũk, Akþemsedd kendisinden 42 yaþ daha bũyũk. Yılmaz Őztuna'nın iddiasına gũre Mevlevi tarikatına mũntesab imiþ. Ýntisap ettiği elebi, Emir Âdil elebi, 1461'de âhirete irtihal etmiþ olan postniþin. Þiir ve sanata çok ũnem vermiþ. Þayıllacak bir þey ki, divanı sadece âþıkâne þiirlerle Ýnsan baþka þey tahmin ediyor, baþından sonuna tarıyor. Demek ki delikanlılık çağında yazdı ve þairlerin yaptığını yapamadı. Bazı þairler delikanlılık çağında yazdığı þiirlerini imha etmiþ; meselâ ve daha baþkaları da imha etmiþ, o imha edememiþ. Þiirleri âþıkâne, garip... Þiirde mahla Avnĩ... Allahu Teâlâ hazretlerinin avn ũ inayetine mazhariyyet temennisiyle olsa gerek. Çok dillerde dolaban; Bu muhteþem þahsiyet, bu eþsiz, emsalsiz insan, bir baþka milletin bũyũđũ olsaydı; cihanı, hatırasý için velveleye verirlerdi. Biz “500. Fetih Yıldıđnũmũ”nde, hũkũmet zoruyla, fetih þenliklerini bile zar zor yapabiliþtik; yapamamıþtık, 1953'te Fatih'i benim ũvmem gereksiz; ũven ũvmũþ, asýrlar ũnceden Peygamber Efendimiz'in ũvmesi mazhariyyetine eriþmiþ bir kimse. Þair; Hâcet-i mebbâta nĩst, rũy-i dilâârâ” Gũzel yũzũn sũsleyiciye, sũse ihtiyacı olmaz!” diyor. ũnkũ zaten gũzel. Fetih için, Fatih'in nasıl yetiþtiđi bũyũk ũnem taþıyor. ũnkũ Fatih bir meyvedir. Meyveyi bir hasıl eder. Ağacı da çevresi, toprağı, iklimi besler. Fatih'i de devri, muhiti ve etrafındaki mũbarek insanlar yetiþtirdi ve geliþtirdi. Bu dehayı yetiþtiren kũltũr muhiti, eđit ve ahlak sistemi, bizim için son derece ũnemli. Fatihler yetiþtiren bir vasat, Fatihler

yetiption bir evre…Fatih, epitli kltrleri tandğ; Rum’u, talyan’, Bonak’, Rus’u, Trabzonlu’yu, Grc’y… daha baka nice insanlar tandğ halde, hatta gayr-i mslim hocalar ve sanatkar dostlar olduğu halde, diyar diyar gezdiği halde, niin dejenere olmad, niin bozulmad?.. Niin zaferden ve saltanattan ba dnmedi? Niin zenginlik ve ihtibamdan bmarmad? Niin baz halef ve selefleri gibi y  dalmad? Zevk  sefaya kaplmad? Kendinden nce, (isimlerini zikretmeyelim de gybet olmasn) baz alimlerin tarz yollu, “Bari caminin drt kpesine de drt tane meyhane yaptrsaydn!” diye trizde bulunduğu ecdad gelmi-geçmi. Kendinden sonra hareme kapany mrn, hi sefersiz, zevk  y  nb ile geirmi, birle, arapla tkenmi selefler yaamb. onlarn hibirisinin durumuna niin dbmedi?.. nk ok sağlam hocalarda, ok takv ehli alim fazllarn elinde yetiption. Bir insann asl mayasn veren hocadr. Herhalde bir de, ana babas ve ecdadnn en temiz kazan yollarndan biri olan gaz yoluyla elde ettikleri hell rzkla beslenmi olmasndan...Tekniğinden, teknolojisinden, ilminden, irfanndan, uyanklğndan, zeksndan, dehsndan... Bir takv kusuru, bir benlik duygusu, bir gnl Allah’tan gayr baka eye bağlamak, bir fethin ve nusretin ancak Allah’tan geldiğine olan inantaki kc tezelzl, baynda Peygamber bulunan bir sahabe ordusunun bile mbriklerin karsnda yenilmesinin sebep olabiliyor. Zaferin bir tek sebebi var: Ahlk- slmiyye, sabr, takv ve daha nice mez-y slmiyye... “Efendim, Msr’da bir alimle tanptm, emsali yok. Takv e dnya malna kar mstağni, cidd, derin bilgili. Onu tavsiye ederim, ehzademizi o yetiptionebilir.” diyor.II. Murad, Molla Grn isimli bu mbarek zt ağryor; “ehzdem Kur’an’ skemedi; size tevdi eylesek ltfeder misiniz?” diyor.Ksa zamanda Kur’n- Kerm’i de skyor; teki ilimleri de skyor ve ilimde esiz mertebelere doğru yryor.Mneviyatn kuvveti...stanbul’u Fatih Sultan Mehmed fethetmiption ama; Bir erenler ordusuyla fethetmiption. Bir esiz, emsalsiz slm ahlakyla fethetmiption. Bir sf, pak, temiz tasavvuf ile fethetmiption. Biz bu fetihden ibret almalyz. Fatih’i bu ahlka sahip klan eğitimden uzak kalamayz; gafil ve cahil kalamayz. Prof.Dr. Mahmud Esad Coan/stanbul'un Fethi ve Fatih S.11-28